

СТАНОВИЩЕ

от

Валентина Ангелова Драмалиева, доктор по философия, професор
секция „Философия и етика“, катедра „Политическа икономика“, УНСС,
член на научно жури - Решение на ФС на ФЖМК № 02/31.10.2019
и Заповед на Ректора на СУ: РД 38 - 649/13.11.2019

относно

дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в
професионално направление **3.5. Обществени комуникации и информационни
науки (Медии и комуникации – Връзки с обществеността)**

на тема:

**„КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ (КСО)
В МИСИЯТА, ВИЗИЯТА И ПРАКТИКИТЕ
НА БИЗНЕС ОРГАНИЗАЦИИТЕ“**

автор: **Пламен Стоилов Бобоков**, докторант на самостоятелна подготовка
в катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“,
Факултет по журналистика и масова комуникация,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Обща представа и формални критерии за дисертацията

На първото заседание на научното жури (19.11.2019) получих в две копия -
електронно и хартиено – Дисертация и Автореферат на български език, както и
Автореферат на английски (само електронно). Заедно с това получих на
електронен носител важни справочни документи: автобиография - ЕС формат на
български език, автобиография – бизнес формат на английски език, справка от
НАЦИД за съответствие с минималните изисквания за доктор по философия,
четири публикации по темата на дисертацията, четири служебни бележки от
издателства за приети публикации. Получих и Декларация за авторство,
подписана лично от автора и от научния ръководител – доц. д-р Светослава
Ковачева. За изготвянето на становище се запознах с всички посочени материали.

Дисертацията, която ми е представена за становище, съдържа 317 страници
и е структурирана в: увод (15 с.), три глави (общо 280 с.), заключение (6 с.) и
библиография (17 с.). Библиографията включва 270 източника с посочен автор на
български, руски и английски език, както и 94 източника без посочен автор,
документи и др. Литературата е описана еднотипно и прегледно. Използвани са и

13 фигури (таблици). Този обем, структура и реферираните източници отговарят на формалните критерии за една докторска дисертация и дори ги надхвърлят.

Докторантът Пламен Бобоков е изготвил също и Автореферат на български език (40 с.), както и на английски език (37 с.). Смятам, че авторефератът представя адекватно дисертацията и подпомага ориентирането в текста и в темата, като заедно с това съдържа и други елементи, които са важни за докторската защита. Това, което липсва за по-лесно боравене с Автореферата, е таблица *Съдържание*.

Авторефератът резюмира основните идеи на дисертацията и съдържа три части: I. Обща характеристика на дисертационния труд; II. Кратко съдържание на дисертационния труд; III. Заключение. В първата част са представени целите, задачите, обекта и предмета на изследването, актуалността и разработеността на темата, използваните методи, структурата на дисертацията, както и съдържанието ѝ. Във втората част съдържанието е резюмирано по глави. В заключението са обобщени изводите и се изтъква доколко са постигнати целите и задачите.

В края на Автореферата авторът е посочил приносните моменти на дисертационното изследване – общо пет, както и списък на публикациите си по темата – общо четири. И четирите публикации са под печат и предстои да излязат в авторитетни издания - *Годишник на ФЖМК*, т. 26, 2019 г.; сп. „*Философски алтернативи*“; *Сборник с научни доклади*. Една от тези предстоящи публикации е посочена два пъти – и като част от сборник, и като изнесен доклад на Международна кръгла маса. Публикационната активност показва сериозния и задълбочен интерес на автора към темата на дисертацията, както и готовността му да споделя научни възгледи и практически опит в публичното пространство.

Темата на дисертацията засяга един много важен и особено актуален аспект на бизнеса – неговата социална отговорност. Отдавна вече и в теорията, и в практиката, не се спори дали бизнесът има такава отговорност, а се разисква в какво конкретно се изразява тази отговорност и докъде се простират границите ѝ. Понятието *корпоративна социална отговорност* (КСО) днес се е наложило като успешен и взаимно приемлив модел на разбирането за социалната отвореност на бизнеса. То се използва целенасочено и от теоретичите, и от мениджърите.

Затова изборът на автора да анализира явлението КСО заслужава поздравления. Трябва да подчертая, че това явление е анализирано не само в теорията, но и в реалната бизнес практика, което е допълнително предимство. От една страна, авторът визира КСО като стратегически инструмент, който подпомага както бизнеса, така и обществото като цяло, устойчивото развитие и всички важни обществени системи - образование, здравеопазване, наука. От друга страна, той приема КСО като динамично развиваща се теоретико-практическа система, в която процесите търпят бързо и задълбочено развитие и са обект на нарастващ обществен интерес.

Смятам, че избраната тема е подходяща за докторска дисертация. Тя е интересна и полезна както с практическата си ориентираност, така и с опита да запълни някои празнини в проучванията на въпроса у нас. Във същото време тази тема дава отлична възможност на автора да демонстрира цялостно своя изследователски потенциал, което е важно за всеки научен труд.

Методологията, използвана в дисертацията, е адекватна за темата. Тя е подходяща за постигането на целите, които авторът си поставя – първо, да изследва КСО в контекста на философията на „правенето на бизнес“ и второ, да направи преглед на различните типове институционални рамки, в които КСО е определена и действа като набор от регулации и саморегулации. Същевременно методологията му дава възможност да разкрие изследователските си умения и компетентност, както и да развие анализа в дълбочина. Добро впечатление прави използването на казуси (case studies), които представят принципи и практики от КСО стратегиите и тактиките на мултинационални компании. Авторът прави и собственото емпирично изследване за потвърждаването на някои изводи. Така съчетаването на актуалността на темата с прилагането на съвременни изследователски подходи и методи е надеждна предпоставка за успешно изследване, което фактически е демонстрирано в дисертацията.

Структурата на дисертацията – три глави и заключение – отговаря на „класическите“ изисквания за дисертационно научно изследване. Първата глава е задълбочен теоретичен преглед на КСО, втората глава представя развитието на

концепцията за КСО, а третата – изследва КСО във визията, мисията и практиките на мултинационалните компании (на примера на BMW South Africa, Shell Nigeria, Shell Petroleum Development, Prista Oil Group).

Смятам, че структурирането напълно съответства на темата, целите и задачите, а използваните източници са представени коректно. Отделните части са балансирани както помежду си, така и по отношение на цялата дисертация. Отчетливата единна номерация на отделните глави и техните части и под-части – както в текста, така и в съдържанието - допринася за по-доброто възприемане и логическо проследяване на тезите и аргументите, а заедно с това - улеснява читателите при позоваването на текста и боравенето с него.

Хипотезите и аргументите в дисертацията са добре формулирани и умело защитени с адекватни доказателства. Заключениеето показва, че първоначално поставените цели и задачи са постигнати.

Приноси на дисертацията. Съгласна съм със собствената преценка на Пламен Бобоков за приносите в научно-теоретичен, методически и научно-приложен план, които той е посочил като основни за дисертацията си в Автореферата (с. 38-39). Посочени са общо пет приноса, които са добре структурирани и осмислени и затова няма да ги посочвам и коментирам.

Ще открия специално няколко от достойнствата на дисертацията:

1. Актуална тема.
2. Теоретико – приложен характер.
3. Добър баланс в изследването както на теорията, така и на практиката по темата; демонстрирани изследователски умения и в двете проблемни полета.
4. Интердисциплинарен подход към анализирани проблеми.
5. Комбинативност и адекватност на използваните методи.
6. Точна аргументация и обосновани изводи.
7. Ясен език, добър стил и оформление на текста.
8. Обширен обзор на литературата по въпроса и интелигентното ѝ използване в подкрепа на определени тези.

Убедена съм, че дисертацията има всички достойнства да бъде защитена публично от Пламен Бобоков и той ще успее да представи и аргументира тази интересна и важна тема, защото е вникнал задълбочено в нея. Научният труд показва възможностите му да работи самостоятелно и целенасочено в проучването и осмислянето на теорията и емпирията, да интерпретира различни източници – научни публикации и документи (корпоративни и юридически), да анализира и систематизира задълбочено.

Цялата дисертация, изводите и посочените приноси показват, че господин Пламен Бобоков е едно приятно изключение от широко разпространената максима, че един човек не може да бъде едновременно добър теоретик и добър практик по отношение на бизнеса. Очевидно тази максима е остаряла или тя просто е една заблуда.

В заключение ще посоча, че като цяло оценявам положително избора на темата и положените усилия както в проучването и осмислянето на литературата по въпроса, така и в авторските наблюдения, опит, анализи, интерпретации и изводи, а също и цялостното систематизиране и оформяне на дисертацията. Заедно с това авторът е подготвил и достатъчен брой научни публикации по темата, с което напълно покрива минималните изисквания на НАЦИД за „доктор“.

На тези основания препоръчвам почитаемото жури да присъди образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Връзки с обществеността) на Пламен Бобоков.

01. 12. 2019
София

Подпис:.....
(проф. д-р В. Драмалиева)